

Bokmeldinger

Jan Opsal, *Lydighetens vei. Islams veier til vår tid*, Universitetsforlaget 1994 (kr 298,-)

Mellom kors og halvmåne. Kristne perspektiver på møtet med islam, red. Jan Opsal og Arild Bakke, Credo Forlag 1994.

Etter flere tiår med sparsom litteratur om islam, er det tydelig at 1990-årene er en slags gjennombruddstid for norske bøker om islam. De to bøkene som her omtales, er uttrykk for det økende engasjement blant kristne.

Jan Opsal har i en årrekke arbeidet som islam-konsulent for NMS, og har gjennom studier og undervisning erhvervet seg grundig kunnskap om islam. *Lydighetens vei* viser at han også kan presentere stoffet på en ryddig og pedagogisk måte. I stedet for de tradisjonelle presentasjoner som begynner med Muhammeds liv og islams ekspansjon og historie, begynner Opsal med Vestens aktuelle møte med islam i vår tid. Det markerer at islam er en aktuell utfordring også i det norske samfunnet.

I den videre bearbeidelsen beskrives islam som lydighetens religion, konkretisert som lydighet i samfunnslivet, i familielivet, og i den enkeltes liv. Fremstillingen er her forholdsvis tradisjonell, og den aktuelle situasjon for muslimer i Vesten treer i bakgrunnen. Men fremstillingen er stort sett solid og vel tilrettelagt og vil være nyttig for alle som ønsker mer detaljert kunnskap om islam enn religionshistoriske samleverk gir. Jeg vil tro at boken ikke minst vil være nyttig for folk som jobber med undervisning eller er i stadig kontakt med innvandrere fra muslimske land.

En liten detalj som irriterer i første linje i hovedpresentasjonen: «Ordet islam kommer fra verbet *aslama* som betyr underkastelse,» heter det. Underkastelse er da ikke et verb!

Mellom kors og halvmåne er ikke en religionshistorisk presentasjon

av islam, men en artikkelsamling som mer tematisk tar opp viktige møte- og kontroverspunkter mellom kristendom og islam. En lang rekke tema dekkes, som islams holdning til andre religioner, religion og politikk, kvinnesyn, okkultisme, Koranen og Bibelen, gudsforståelsen, Jesu rolle osv. Siste del tar opp mer praktiske spørsmål som reiser seg når kristne forsøker å formidle evangeliet til muslimer.

Stort sett er artiklene ryddige og velskrevet. Redaktørene og de forskjellige skribentene bekjenner seg entydig til en romslig toleranse i forhold til islam. Teologisk står de stort sett for en forsiktig åpenhet og dialogisk villighet til å ta islam på alvor, men samtidig med en eksklusiv markering av kristendommens særstilling. I forhold til den missiologiske hovedtendens for en generasjon siden representerer boken en langt større åpenhet. Antakelig vil posisjonene forandre seg enda mer i årene som kommer.

Notto R. Thelle

Den katolske kirke i Norge. Fra kristningen til idag, red. John W. Gran, Erik Gunnes, Lars Roar Langslet, Aschehoug 1993.

Denne anmeldelsen kommer litt post festum, idet denne boken ble utgitt i forbindelse med 150-årsjubileet i 1993, som feiret gjenoppretelsen av den romersk-katolske kirke i Norge. I 1843 tillot en kongelig resolusjon for første gang katolikker i Christiania å opprette en menighet. Likevel er det kanskje på sin plass at boken omtales nettopp i 1995, da vi har feiret 1000-årsjubileet for kirken i Norge, – det var jo faktisk den katolske kirke som kristnet Norge og som i flere hundreår var landets moderkirke.

Den katolske kirke i Norge er en velskrevet og balansert presentasjon av romerkirkens mangslungne historie i Norge. Detaljene har stort sett måttet vike for de store linjene. Vera Henriksen skriver om tiden fra kristningen til reformasjonen, Oskar Garstein om undergrunnskirken fra reformasjonen til 1814, og Bernt I. Eidsvig om den moderne historie fra 1814 frem til i dag. Boken anbefales på det varmeste, både for dens historiske perspektiv og for dens økumeniske ånd. I motsetning til 100-årsfeiringen i 1943 er 150-årsmarkeringen preget av at den katolske kirke ikke lenger regner Norge som misjonsprovins, men ser på seg selv som en del av den norske kristenhet. Karakteristisk nok ender den historiske oversikt med Norgesbesøket til pave Johannes Paul II, som vel kan sies å være en symbolsk og følelsesmettet markering av den radikale forandring i forholdet mellom katolske og evangeliske kristne i Norge.

Notto R. Thelle